

7/12768
6k.110

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.07.1.GİB.0.82/8211-987

KONU : Yazılı Soru Önergesi

20.05.2010-045629

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 01/03/2010 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-20283 sayılı yazınız.

Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik ÖZTRAK'ın tarafıma tevcih ettiği 7/12768 esas no.lu yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevabımız aşağıda açıklanmıştır.

Bilindiği üzere, dünya ekonomisi 2008 yılı ortalarında başlayarak son seksen yılın en ağır krizlerinden birini yaşamıştır. Ancak, ülkemizde 2002 yılından bu yana sağlanan siyasi istikrar ortamında uygulanan ekonomik politikalar ve yapılan reformlar neticesinde, Türk mali sisteminin krizlere karşı dayanıklılığı artmıştır. Tavizsiz uygulanan mali disiplin, Türkiye'deki ekonomik mali istikrarın en önemli sigortası olmuştur. Ekonomideki istikrarın devamı ve dış piyasalardaki olumsuzluklardan finansal ve reel sektörün en az düzeyde etkilenmesi için hükümetimiz gerekli tedbirleri zamanında ve etkili şekilde almış olduğundan tüm dünyada ortaya çıkan ekonomik krizin Türkiye ekonomisi üzerinde etkisi sınırlı olmuştur.

2009 yılı bütçesinin uygulanması sırasında, ekonomik krizin etkilerinin en az şekilde hissedilmesi için çeşitli tedbirler alınmış, diğer taraftan ekonomik faaliyetlerin artırılması amacıyla vergi indirimleri uygulamaya konulmuştur. Alınan bu tedbirler ve son yıllarda mali sistemde yapılmış olan yasal düzenlemeler sonucunda ekonomimizdeki daralma 2009 yılının üçüncü çeyreğinde önemli ölçüde yavaşlamış olup dördüncü çeyrekte itibaren de toparlanmaya başlamıştır.

2009 yılı Eylül ayında açıklanan orta vadeli mali planda 2009 yılı vergi gelirlerinin 163 milyar 561 milyon TL olarak öngörülmüş olmasına karşın, 8 milyar 856 milyon TL fazlasıyla (yüzde 5,4 oranında artışla) gerçekleşmiş olması bu durumu teyit etmektedir. Ekonomimizdeki bu canlanmaya paralel olarak 2009 yılının son aylarında dahilde alınan katma değer vergisinde de önemli artışlar sağlanmış olup, bu olumlu gelişme 2010 yılında da devam etmektedir.

Öte yandan, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa göre mükelleflerimiz çeşitli sebeplerle iade almaktadır. İade taleplerinin büyük bir kısmı ihracattan ve indirimli orana tabi işlemlerden kaynaklanmaktadır. 2005-2009 yıllarında yapılan KDV iadelerinin tutarı, toplam KDV gelirlerimizin yaklaşık %21'ini oluşturmaktadır.

Dolayısıyla vergisel ödevlerini yasalara uygun olarak yerine getiren mükelleflerin iade taleplerinin hızlı bir şekilde yerine getirilmesi, bunun yanı sıra vergi sistemimizin önemli bir problemi olan sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlemeyi ve kullanmayı alışkanlık haline getirenlerin etkin bir şekilde tespiti önem arz etmektedir.

Katma değer vergisi iade taleplerinin değerlendirilmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin esaslar, Katma Değer Vergisi Kanunundaki yetkiye istinaden Bakanlığımızca yayımlanan genel tebliğlerle belirlenmektedir. İhracat istisnası ve ihraç kaydıyla teslimlerden doğan iade talepleri de 84 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinde belirlenen esaslar çerçevesinde sonuçlandırılmaktadır.

Mevcut uygulamaya göre, KDV iadesi alabilmek için mükellefler tarafından vergi dairesine kağıt ortamında ve elektronik ortamda (CD ile) söz konusu Tebliğle belirlenen liste ve belgeler verilmektedir. Bu belgelerin hazırlanması, vergi dairelerine verilmesi, mevzuata uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığının kontrolü oldukça zahmetli ve zaman alan bir süreç olup bu durum kırtasiyeciliğe ve bir takım bürokratik işlemlere yol açmaktadır.

Bu belgeler alındıktan sonra vergi dairelerince, KDV iadesine esas tutarın mükellefler tarafından doğru hesaplanıp hesaplanmadığı, mal ve hizmet hareketlerinin gerçeği yansıtır yansıtmadığı ve ihracat işlemlerinin doğruluğu kontrol edilmekte olup, bu kontrollerin çoğu otomasyon sistemimiz üzerinden yapılan çok sayıda sorgulamalardan oluşmaktadır. Ancak KDV iade talebi sayısının fazlalığı ile kontrol ve analiz işlemlerindeki süreç, vergi dairelerinde hem çok ciddi ölçüde emek ve zaman kaybına yol açmakta, hem de vergi daireleri arasında yapılan iş ve işlemler açısından ülke genelinde bir standardın oluşmasına imkan vermemektedir. Ayrıca kontrol ve analiz işlemleri manüel yapıldığı için kimi zaman hatalarda söz konusu olabilmektedir.

Bilindiği üzere kayıtdışı ekonomi ile mücadelede önemli roller üstlenen Gelir İdaresi Başkanlığı bilgi teknolojilerini en fazla ve en etkin kullanan kamu kurumlarından birisidir. Anılan Başkanlık, hem mükelleflerimiz hem de vergi dairelerimiz için yukarıda bahsedilen sıkıntıları ortadan kaldırmak ve daha iyi hizmet verebilmek amacıyla “KDV İadesi Risk Analiz Projesi” geliştirmiş olup, bu yeni modelin uygulamaya konulması ile birlikte bazı illerimizde uygulanan ve kamuoyunda “Kod Sistemi” olarak adlandırılan uygulamaya da son verilmiştir.

Bu modele göre Gelir İdaresi Başkanlığınca yayımlanan 27.01.2010 tarihli ve 53 No.lu Katma Değer Vergisi Sirkülerinde de açıklandığı üzere; mükellefler, Ocak/2010 vergilendirme döneminden itibaren KDV iadelerine esas teşkil eden belgelerin önemli bir kısmını elden kağıt ortamında veya CD ile vergi dairesine vermek yerine, doğrudan İnternet Vergi Dairesi üzerinden merkezdeki Gelir İdaresi Başkanlığı sistemine aktaracaklardır.

Uygulamaya konulan bu sistem yardımıyla, KDV iade taleplerinde halen vergi dairelerince VEDOP sistemi üzerinden manüel olarak yapılan analiz ve kontrol işlemlerinin hemen hemen tamamı bilgisayar teknolojileri kullanılarak otomasyon sistemi üzerinden gerçekleştirilecektir. Böylece vergi dairelerinin üzerindeki KDV iadelerinden kaynaklanan ağır iş yükü önemli ölçüde hafifletilmiş olacaktır. Ayrıca, bu model ile iade talebinde bulunan mükellefler ve bu mükelleflerin mal ya da hizmet satın aldığı mükellefler ile daha alt kademedeki mükellefler hakkında; sahte veya yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıklarına yönelik olarak düzenlenmiş olumsuz bir rapor veya tespit olup olmadığı hususunda detaylı analizler yapıldığından, iade sürecinde sahte fatura düzenleyen veya kullanan mükelleflerin hızlı bir şekilde tespit edilmesi mümkün hale gelecektir.

Sonuç olarak uygulamaya konulan yeni modelin hem mükelleflerimize hem de vergi dairelerine sağladığı kolaylık ve avantajları şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Kamuoyunda kod sistemi olarak bilinen, bazı illerimizde uygulanan ve yoğun tartışmalara neden olan uygulama ortadan kaldırılmakta,
- KDV iade süreci hızlandırılmakta,
- İş gücü ve zaman tasarrufu sağlanmakta,

- Denetimde etkinlik ve verimlilik sağlanmakta,
- Yurt çapında uygulama birliği oluşturulmaktadır.

Söz konusu uygulamanın yanında Gelir İdaresi Başkanlığı denetim kapasitesini güçlendirmek ve yaptırımların caydırıcılığını artırmak amacıyla incelenecek mükellefler risk analizine dayanan model çerçevesinde belirlenmekte ve bu incelemelerin sonuçları, katma değer vergisi iadesinde olduğu gibi periyodik olarak değerlendirilmektedir.

2009 yılı bütçesinin uygulanması sırasında son derece aktif bir maliye politikası yürütülmüştür. Diğer taraftan alt yapı yatırımlarına ağırlık verilmiş, vergi indirimleriyle ekonomik faaliyetler artırılmaya çalışılmıştır. Bu tedbirler sonucu ekonomideki daralma üçüncü çeyrekte önemli ölçüde yavaşlamış olup, dördüncü çeyrekte itibaren yükselmeye geçmiştir.

Ekonomik krizin olumsuz etkilerine rağmen 2009 yılında vergi gelirlerinde, 2008 yılına göre artış gerçekleştirilmiştir. Ekonomideki canlanmaya paralel olarak 2009 yılının özellikle son çeyreğinde vergi gelirleri tahsilatında sağlanan olumlu performans devam etmektedir. Nitekim 2010 yılının Ocak-Mart dönemi vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 25,6 oranında artarak 47 milyar 209 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı